

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Факультет економічний

“13” червня 2025 р

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Галузь знань: Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Факультет: економічний

Розробник: к.е.н., доцент Нікітченко С.О.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни **Управління витратами**

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб розкрити: класифікацію і структуру витрат, їх характеристику. Дослідити суть вітчизняних та зарубіжних систем і методів обліку витрат на виробництво та зміст оцінки їх впливу на управління витратами. Розглянути методіку управління окремих видів витрат як продуктивного, так і непродуктивного характеру, а також методіку калькулювання планової собівартості продукції, робіт і послуг, складання кошторисів непрямих витрат. Розглянути нові підходи до управління виробництвом, в тому числі сучасні технології в галузі виробничого та операційного менеджменту. Вивчити питання постановки на підприємстві виробничого та операційного планування, включаючи планування і економічне обґрунтування окремих технологічних операцій. Дослідити питання оперативного управління ходом аграрного виробництва, включаючи управлінський. Розглянути питання управління виробничими ресурсами, запасами, логістикою, складським господарством у виробництві, а також управління якістю та впровадженням нових технологій та їх оцінку. Опрацювати аспекти маржинальної калькуляції виробничих процесів та використання виробничих ресурсів, які є основою для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері виробництва.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь			
Освітній ступінь	«Бакалавр»		
Спеціальність	076 „ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ”		
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	Обов’язкова		
Загальна кількість годин	120		
Кількість кредитів ECTS	4		
Кількість змістових модулів	2		
Форма контролю	Екзамен		
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти			
	Форма здобуття вищої освіти		
	денна	заочна	
Курс (рік підготовки)	4	2	
Семестр	7	5	
Лекційні заняття	30	год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30	год.	8 год.
Самостійна робота	60	год.	112 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4	год.	- год

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни є набуття знань та навичок про закономірності формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усь-ого	у тому числі					усь-ого	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління витратами													
Тема 1 Теоретичні основи управління витратами	1	6	2	2				17	1	1			
Тема 2 Сутнісна характеристика виробничих витрат	2-3	16	4	4				16,5	1	1			
Тема 3 Калькулювання собівартості продукції	3-5	5	4	4				16,5	1	1			
Тема 4 Теоретичні основи беззбиткового виробництва	6-7	5	4	4				16,5	1	1			
Самостійна робота 1.							37						75
Разом за змістовим модулем 1		73	18	18			37	83	5	5			75

Змістовий модуль 2. Напрями удосконалення управління витратами													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 5 Управління витратами в довгостроковому періоді	8-9	2	4	4				16,5	1	1			
Тема 6 Управління зниженням втрат	10-11	2	3	3				10	1	1			
Тема 7 Управління Активами підприємства	12-13	1	3	3				10	1	1			
Тема 8 Управління витратами при бюджетуванні на підприємстві	14		3	3				9	0,5	0,5			
Тема 9 Оцінка ефективності витрат	15		3	3				8	0,5	0,5			
Самостійна робота 2.							23						37
Разом за змістовим модулем 2	47		12	12			23	37	3	3			37
Разом за семестр	120		30	30			60	120	8	8			112

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні основи управління витратами	2
2	Тема 2. Сутнісна характеристика виробничих витрат	4
3	Тема 3. Калькулювання собівартості продукції	4
4	Тема 4. Теоретичні основи беззбиткового виробництва	4
5	Тема 5. Управління витратами в довгостроковому періоді	4
6	Тема 6. Управління зниженням втрат	3
7	Тема 7. Управління Активами підприємства	3
8	Тема 8. Управління витратами при бюджетуванні на підприємстві	3
9	Тема 9. Оцінка ефективності витрат	3

4. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Місце управління витратами в системі управління виробництвом.	2
2	Тема 2. Економічна суть, значення і завдання управління витратами	4
3	Тема 3. Функції, методи та принципи управління витратами	4
4	Тема 4. Поняття і характеристика витрат на виробництві продукції, склад виробничих ресурсів	4
5	Тема 5. Класифікація та структура виробничих витрат	4
6	Тема 6. Управління виробничими запасами і матеріальними потоками	3
7	Тема 7. Управління фінансовими витратами	3
8	Тема 8. Управління інвестиційними витратами	3
9	Тема 9. Оцінка ефективності управління витратами	3

5. Темы самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомитися із загальною методикою розрахунку витрат часу на виконання робіт.	37
2	Ознайомитися із загальною методикою оцінки беззбиткового рівня виробництва на наданні послуг з обмолоту, а також ознайомитися із особливостями калькуляції певних статей витрат.	23

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист розрахункових робіт;
- залік.

7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити)*:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи управління витратами		
Практична робота 1.	ЗК 5, 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ПРН 4, 5. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.	15
Практична робота 2.		15
Практична робота 3.		15
Практична робота 4.		15
Самостійна робота 1.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Напрями удосконалення управління витратами		
Практична робота 5.	СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків. ПРН20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	15
Практична робота 6.		10
Практична робота 7.		10
Практична робота 8.		15
Практична робота 9.		10
Самостійна робота 2.		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

1. Електронний методичний курс з дисципліни «Управління витратами» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2023>
2. Нікітченко С.О., Томашевська О.А. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління витратами» для студентів денної та заочної форми навчання. Київ: ЦП «Компринт» 2022, 80с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Артамонова Н., Акулюшина М. Управління витратами: Центр навчальної літератури, 2022. 116с.
2. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Державна продовольчо-зернова корпорація України. веб-сайт. URL: <http://www.pzcu.gov.ua>
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Економічна сутність управління витратами підприємства - <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3681>
6. Методичні підходи до розробки бізнес-плану сімейного фермерського господарства / [М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк, М.І. Кісіль, Р.Я. Корінець, В.М. Павлишинець]. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 40 с.
7. Національний університет біоресурсів і природокористування України. веб-сайт. URL: <http://nubip.edu.ua>
8. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: навчальний посібник /За заг. ред. М.М. Ільчука. Вид. 2-ге, перероб та доп. Київ: НУБіП України, 2022. 358 с.
9. Управління витратами - <http://metod.onat.edu.ua/ru/metod/download/718/ua>
10. Управління витратами підприємства - http://pidruchniki.com/16330826/finansu/upravlinnya_vitratami_pidpriyemstva
11. Управління витратами підприємства - <http://www.ipdo.kiev.ua/files/articles/but7.pdf>
12. Функції управління витратами підприємства - http://pidruchniki.com/1272020453085/finansu/funktsiyi_upravlinnya_vitratami_pidpriyemstva
13. Чорна М.В., Смірнова П.В. Управління витратами: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/7669/1/129_Chorna_Navch_Pos_UV_pchat.pdf